

AVALANȘĂ DE INVITAȚII LA OPERĂ

(Costin Popa – 16 aprilie 2019)

Sunt perioade în care distribuțiile primei scene lirice naționale abundă de oaspeți. Din străinătate și din țară. Nu e rău. Publicul adoră intrările în rol, vocile noi și diversitatea combinațiilor între ele. Din punctul de vedere al temei alese, criticul a avut la dispoziție, recent, două spectacole de interes, „Nabucco” și „Tosca”.

„Nabucco” dirijat de un Italian

Alberto Veronesi, Carlos Almaguer,
Dragana Radakovic

Sigur că prezența unei baghete provenite din Peninsula aduce – în genere, cel puțin teoretic – expunerea unei solide culturi stilistice, dobândite încă din anii școlarizării și înfățișată prin tempouri adecvate, culori sonore nimerit induse, raporturi potrivite între partidele orchestrale, exprimări corect legate de dramaturgie, respectarea platoului. Evident că asemenea precepte se regăsesc și la noi dar, de ce să nu observ, de multe ori indicațiilor măștrilor străini le este acordată mai multă atenție, chiar dacă ele coincid cu ale dirijorilor indigeni. Stă în spiritul nostru să ne comportăm astfel. Pare paradoxal, dar se întâmplă destul de frecvent. Bine că nu este o regulă. Pe de altă parte, întotdeauna rămâne ceva de învățat în urma lucrului cu un maestru străin. Obişnuința este calea sigură către rutină sau plafonare, pericolul iminent al oricărui spectacol, al oricărui teatru.

Alberto Veronesi a probat practic, ceea ce presupuneam teoretic. Orchestra l-a urmat cu atenție și dăruire, a cântat îngrijit, cu o performanță partidă de coarde, iar corul pregătit de Daniel Jinga a avut masivitate de sunet în secvențele tumultuoase și sensibilitate ce se cerea sporită, totuși, în celebrul „Va, pensiero”.

Pentru baritonul mexican Carlos Almaguer, Nabucco poate reprezenta un „rol-semnătură”. Impresionează prin dimensiunea de glas și accentele dramatice, prin exprimarea autoritară, violentă, în perfectă potrivire cu profilul personajului, prin exploziile furibunde din finalul colosal al primei Părți a operei sau în culminația demolatoare „... non son più re, son Dio!” din finalul celei de-a doua.

Continuând pe aceleași coordonate monolitice de forță, deși a încercat înmuieri de sunet în duetul cu Abigaille („Deh perdona, deh perdona”), a trebuit să facă față și primelor semne de detimbrări, de pierdere a impostăției, amplificate în pasajul înalt „...che la vita del suo cor” și devenite deranjante în expunerea octavei acute „adorarti...” (Fa natural) din finalul ariei „Dio di Giuda” sau a frazei concluzive din marșul subsecvent.

În amintitul duet cu Abigaille, amploarea vocii lui Almaguer a fost în disproporție cu cea a sopranei Dragana Radakovic, îndeosebi din cauza registrelor central și central-grav ale acesteia, destul de șterse, fapt evident încă de la primele intervenții. Frecventă prezență pe scena bucureșteană, artista din Serbia a compensat prin acute, tăioase ca o lamă de pumnal, incisive, deși câteodată îndreptate către stridente și afectate de o vibrație destul de largă. Cantabilitatea și expresivitatea cerute de Verdi pentru secțiunea Andante a ariei „Anch'io dischiuso un giorno” (Partea a doua) sau în ultimele replici lirice ale operei au fost însă apreciable restituite.

Sunt atribute care s-au remarcat și în cântul tinerei Florentina Soare (Fenena), debutantă pe prima scenă lirică națională. Mezzosoprana solistă a Teatrului Național de Operă și Operetă „Nae Leonard” din Galați, laureată a multiple premii internaționale, a adăugat liniei elegante de frazare modelări prin nuanțe amănunțit gândite și un La natural acut, rotund și frumos servit în finalul ariei „Oh dischiuso è il firmamento!”.

Pentru rolul Zaccaria a fost invitat basul sârb Dragoljub Bajic, cunoscut publicului bucureștean din interpretarea regelui Filip din „Don Carlos”. Fără să fie acel gen de „basso profundo” dorit pentru partitura marelui pontif al evreilor, a cântat energic și pătrunzător ca sonoritate, însă fără mare gabarit vocal, dovadă că un Fa diez acut din finalul Părții a treia a fost acoperit de cor. Are un glas omogen și cald, valorificat în restituirea moale, interiorizată, a Rugăciunii „Tu sul labbro” (Partea a doua). Câteva intonații imprecise s-au strecurat în prima Parte.

Tânărul tenor Paul Lungu a abordat bine, cu cantilene line și dezvoltări sonore, desenele melodice care fac din Ismaele un crochiu al marilor tenori de extracție lirico-spinto aparținători creațiilor de mai târziu ale maestrului de la Busseto.

Dragana Radakovic

Carlos Almaguer

Dragoljub Bajic

Iustinian Zetea

Florentina Soare

Scenă din NABUCCO

În celelalte roluri, episodice, au fost distribuiți basul Iustinian Zetea (Marele Preot), tenorul Valentin Racoveanu (Abdallo), soprana Stanca Maria Manoleanu (Anna).

A patra „Tosca” după premieră...

...a avut o distribuție compozită a interpreților principali, cu Cătălin Toropoc (Scarpia) aflat la a doua prezență în rol, alături de perechea invitată Lăcrimioara Cristescu (Floria) – Mikheil Sheshaberidze (Mario).

Scenă din primul act

În rolul titular, soprana timișoreană s-a văzut confruntată cu cel mai dramatic și complex personaj prezentat pe scena bucureșteană, după Santuzza, Desdemona, Aida. A susținut partitura pucciniană prin deja binecunoscutul glas cu luciri metalice, penetrant, larg dimensionat, cu atacuri acute de mare calibrul, în care maximele au venit prin Do-urile frazelor „Non è ver!” (actul secund) și „Io quella lama gli piantai nel cor” (exemplar, în ultimul act). Totuși, țesătura vocală înaltă și tensiunea confruntării cu Scarpia au solicitat-o într-atâta încât Si bemol-ul suprem al ariei „Vissi d'arte” a părut scurt, iar desenul descendent ce-i urmează, expedit. Lăcrimioara Cristescu i-a dominat prin strălucire de glas pe cei doi parteneri direcți.

Din Georgia, a venit tenorul Mikheil Sheshaberidze, anterior Canio și Luigi la Opera din Splai. Este posesorul unui glas robust, solid, ce umple bine auditoriumul. Îl folosește îndeosebi pentru exprimări eroice și, în acest sens, ariei „Recondita armonia” (actul întâi) i-au lipsit poezia și iluminările reflecțiilor spre imaginea Toscăi. De fapt, culoarea vocală a oaspetelui este mai mult estompată și registrul grav, câteodată insonor. Dar cel acut, cu adresările prelungi „La vita mi costasse” (primul act), „Vittoria!” (actul secund) au cucerit prin volum și aplomb. A restaurat atmosfera lirică prin cântul plin de pasiune din aria „E lucevan le stelle” și duetul „O dolci mani” (actul ultim), în care simbioza cu soprana a smuls aplauze la scenă deschisă după unisonul „...diffonderem...” (Si natural înalt), ceea ce a necesitat repetarea replicii „Trionfal...” a celor doi, după un stop-cadru nemaiîntâlnit.

Fără îndoială că pentru baritonul Toropoc, rolul Scarpia a fost o ambiție, sentiment care îl urmărește permanent în acest stadiu al carierei, situat către etajul său mediu. Muncește serios, adaugă roluri peste roluri, fapt foarte laudabil în sine, oscilează de la cele de bariton la cele de bas (Filip, Zaccaria), navighează printre stiluri. Provocările fiind prea mari, o stabilizare este mai mult decât necesară. Se știe, glasul său are o timbralitate plăcut învelită în armonice, omogenitatea între registre este bună și baritonul se servește de aceste înzestrări pentru construirea unor fraze muzicale cu frumoasă linie vocală. Se mai știe și că monotonia de expresie îi este adesea caracteristică, exceptând accentuările și impulsurile viguroase.

În abordarea personajului Scarpia, proiecția de sunet i-a jucat feste. Chiar prima zicere, „Un tal baccano in chiesa!”, ce trebuie să explodeze cumplit, să înfricoșeze, a fost prea ascunsă în

străfundurile rezonatorilor vocii. Totul a continuat pe aceleași coordonate, inclusiv ingolări, adresarea autoritară, care a existat în concept, a fost văduvită de sonorități mușcătoare, aspre, în timp ce unele atacuri („...e il bel Mario al laccio pendere”) au fost prudent luate „pe dedesubt”. Există în scriitura pucciniană un spirit declamatoriu, care trebuie redat ca atare, deschis și însoțit de sensuri amănunțite de expresie, aproape la fiecare rostire, în scopul zugrăvirii multitudinii de stări ale odiosului personaj. Rămân teme de studiu adâncit.

În alte roluri au cântat basul Marius Boloș (Angelotti), baritonul Valentin Vasiliu (evoluând cu o săptămână înainte, ca... Scarpia, și rămânându-i prea puțin timp să învețe la perfecție partitura... Sacristanului), tenorul Ciprian Pahonea (Spoletta), basul Dan Indricău (Sciarrone), baritonul Daniel Filipescu (Temnicerul), soprana Andreea Novac (Păstorul).

Față de ceea ce afirmam la începutul acestui text, bagheta lui Tiberiu Soare a venit să valideze valoarea școlii românești de dirijat de operă. Comparativ cu premiera, acest al patrulea spectacol a adus și așteptatul echilibru între fosă și scenă, în condițiile menținerii calibrărilor bogate și emoționalității proprii titlului puccinian. Pregătirea corurilor a revenit lui Daniel Jinga și Smarandei Morgovan (Corul de copii).

Cătălin Toropoc

Marius Boloș

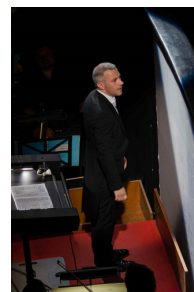
Mikheil Sheshaberidze,
Lăcrămioara Cristescu

Mikheil Sheshaberidze

Lăcrămioara Cristescu,
Cătălin Toropoc

Tiberiu Soare

„Nabucco” și „Tosca” au fost două spectacole cu panăș pe scena Operei Naționale București, desfășurate în Săptămâna Ungariei. Am aflat că este o inițiativă a teatrului, de a dedica, drept daruri, săptămâni de stagiune tuturor țărilor Uniunii Europene, chiar fără legătură cu titlurile programate. O expoziție de foaier a marcat momentul.

* Foto: Sebastian Bucur/ Opera Națională București.